



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové ve věci

žalobkyně: **L. T. P.**, narozená dne X
státní příslušnost X
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Loretánské náměstí 101/5, 118 00 Praha 1

řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2021, č. j. 308165/2021-VO

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Velvyslanectví České republiky v X (dále jen „*zastupitelský úřad*“) vydalo dne 29. 4. 2021 rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobkyně č. HANO202103230001 o udělení víza rodinnému příslušníku občana Evropské unie (dále též „*prvostupňové rozhodnutí*“), neboť vyhodnotilo manželství žalobkyně s občanem ČR, panem D. N. N., jako uzavřené za jediným účelem, a sice požívat práva volného pohybu a pobytu zaručeného směrnicí 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, a zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„zákon o pobytu cizinců“), jež by jí jinak nepříslušelo. Žalobkyně se podle zastupitelského úřadu dopustila obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat vízum k pobytu na území ČR ve smyslu ust. § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců.

2. Žalobkyně se u Městského soudu v Praze domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného č. j. 308165/2021-VO ze dne 19. 7. 2021 (dále jen „*napadené rozhodnutí*“), kterým byly na žádost žalobkyně nově posouzeny důvody neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie na základě ust. § 180e odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že rozhodnutí zastupitelského úřadu bylo v souladu s ust. § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců.
3. V *prvním žalobním bodu* žalobkyně namítá, že správní orgány nepostupovaly v souladu se zásadou zákonnosti zakotvenou v ust. § 2 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*správní řád*“), překročily meze své pravomoci, a jednaly tak svévolně a v rozporu s ust. § 2 odst. 2 správního řádu.
4. V *druhém žalobním bodu* žalobkyně namítá, že zastupitelský úřad rezignoval na přesvědčivé odůvodnění svého rozhodnutí, v důsledku čehož bylo jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné, a žalovaný jej měl zrušit. Žalobkyně má za to, že zastupitelský úřad v jejím případě aplikoval ust. § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců, aniž by pro to byly splněny důvody.
5. Žalobkyně uvádí, že přesvědčivě doložila, že je rodinným příslušníkem občana EU (manželkou občana ČR), a předložila veškeré nezbytné doklady, zejména originál oddacího listu. Rovněž byl proveden výslech žalobkyně, ve kterém svá tvrzení jednoznačně potvrdila. Žádný z uvedených důkazů podle názoru žalobkyně neprokazuje účelovost manželství.
6. Žalobkyně dále namítá, že správní orgány dostatečně nezkoumaly existenci tzv. indikativních kritérií, které ukazují na to, že účelovost uzavřeného manželství je nepravděpodobná, nebo naopak že možný úmysl zneužití je dán, jako je např. skutečnost, že se manželé před sňatkem nikdy nesetkali nebo že neovládají společný jazyk. Tyto skutečnosti v případě žalobkyně nejsou dány a rovněž nemůže být řeč ani o případném majetkovém prospěchu plynoucího ze sňatku. K tomuto žalobkyně odkazuje na Sdělení Komise Evropskému Parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009 o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat (dále jen „*Pokyny pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES*“) a Sdělení Komise Evropskému parlamentu a radě ze dne 26. 9. 2014, jehož součástí je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU a volném pohybu občanů.
7. Žalobkyně uvádí, že správní orgány založily svá rozhodnutí pouze na údajné rozporuplnosti výpovědí, absenci fotodokumentace ze společných chvil s manželem a rodinných setkání, nespolupráci žalobkyně při doložení komunikace s manželem na sociálních sítích a rozhodnutí manžela nevypovídat při paralelním pohovoru. Pokud jde o rozpornost výpovědí, odkazuje žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „*NSS*“) č. j. 3 As 101/2013-34, podle něhož „*mnoho rozporů může v obdobných případech plynout ze subjektivního vnímání dotazované skutečnosti*“, resp. „*nelze tyto pohovory vyhodnocovat paušálně pouze formou vyhledávání rozporů (...) je třeba vzít v potaz i různé*

kulturní a společenské prostředí, v němž dotčené osoby dosud (před sňatkem) žily, v různém, nazírání (...) z pohledu muže a ženy...“, a na rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2015, č.j. 5 Azs 89/2015–30. Absenci fotodokumentace žalobkyně vysvětluje tím, že jelikož se manželé měli příležitost vidět pouze velmi krátce, chtěli si naplno užít společných okamžiků a fotografováním se nezatěžovali, a rovněž argumentuje tím, že pokud by měla skutečně v úmyslu dopustit se podvodného jednání, nebylo by nic snazšího, než společné fotografie (či konverzaci) naaranžovat. Stejně tak závěr, že komunikace žalobkyně s manželem přes platformu Zalo je smyšlená a neexistuje, je podle žalobkyně nepodložený, neboť neochota žalobkyně tuto konverzaci zpřístupnit naopak svědčí o tom, že je reálná, neboť reálná konverzace je na rozdíl od naaranžované obvykle plná osobních, nebo i intimních detailů. Žalobkyně uzavírá, že správní orgány nezohlednily, že způsob seznámení, vývoj vztahu, jakož i ochota o vztahu komunikovat s cizími osobami a sdílet s nimi osobní konverzace a fotografie jsou ovlivněny kulturními tradicemi X a povahovými rysy manželů.

8. *Ve třetím žalobním bodu* žalobkyně namítá, že žalovaný ani zastupitelský úřad nereflektovali právo na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a dostatečně neposuzovali přiměřenost zásahu do tohoto práva v podobě neudělení víza, a to jak ve vztahu k žalobkyni, tak k jejímu manželovi a dalším rodinným příslušníkům. Na území ČR se nachází celá rodina žalobkyně, žalovaný však toto nezohlednil v její prospěch, ale naopak jí to přičítal k tíži, a to s tím, že sloučení s rodinou je jediným cílem přicestování žalobkyně. Skutečnost, že žalobkyně má v ČR rodinu, neznamená, že zároveň nechce přicestovat i za cílem sloučení se svým manželem. Sloučení s rodinou je podle žalobkyně až druhořadým cílem jejího přicestování. K otázce posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně poukazuje na přímou aplikovatelnost čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, opakovaně potvrzenou judikaturou NSS (např. rozsudek NSS č. j. 9 Azs 24/2019-27 ze dne 16. 5. 2019 a č. j. 5 Azs 46/2016-53 ze dne 31. 5. 2018). Pokud jde o povinnost posouzení přiměřenosti zásahu vůči jejím rodinným příslušníkům, odkazuje žalobkyně na rozsudek NSS č. j. 8 As 68/2012-4 ze dne 6. 8. 2013.
9. Žalovaný ve svém *vyjádření k žalobě* navrhuje zamítnutí žaloby, neboť ji považuje za nedůvodnou a napadené rozhodnutí za zákonné a přezkoumatelné. Zároveň se výslovně vzdává náhrady nákladů řízení v případě úspěchu ve věci.
10. K námitce nedostatečného zkoumání indikativních kritérií žalovaný uvádí, že zastupitelský úřad dospěl k závěru, že soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné, nebyl naplněn - tedy že manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státu občana EU předtím, pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu, přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností. Zastupitelský úřad podle žalovaného postupoval procesně správně, když provedl šetření, ze kterého vyplynulo, že manželství žalobkyně bylo uzavřeno účelově. K argumentům žalobkyně uvádí rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 44 A 65/2019-19 ze dne 27. 11. 2020: *„K poukazu žalobce, že nebyla prokázána účelovost jím uváděných tvrzení, soud uvádí, že účelovost není možné již z povahy věci prokázat, i kdyby nějaké dokazování probíhalo. Účelovost tvrzení v konkrétním případě může toliko vyplývat z určitého souhrnu skutkových okolností, které při použití pravidel logiky a pravděpodobnosti nasvědčují tomu, že se věci patrně mají jinak, než jak se navenek jeví.“*

11. K námitce nepřezkoumatelnosti žalovaný odkazuje na usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Afs 212/2006-76. Napadené rozhodnutí považuje za řádně a přezkoumatelným způsobem odůvodněné na základě dokumentů přiložených k žádosti o vízum, které jsou součástí spisového materiálu.
12. Námitku nerespektování zásad zakotvených ve správním řádu žalovaný odmítá s tím, že oba správní orgány postupovaly na základě zákona a rozhodnutí o neudělení víza je založeno na zjištění skutkového stavu ze strany konzula, který zná místní podmínky a poměry a byl v úzkém kontaktu s žalobkyní. Žalovaný odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích č. j. 52 A 3/2021-17 ze dne 3. 2. 2021, podle něhož čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. *Napomáhat rozvíjení vztahu mezi nimi* (rozsudek NSS č. j. 5 Azs 171/2018-32 ze dne 23. 8. 2018). Pokud jde o tvrzené svévolné jednání správních orgánů, žalovaný zastává názor, že o libovůli se nemůže jednat, neboť má žalobkyně možnost po rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, v tomto případě zastupitelského úřadu, využít možnosti přezkumu u nadřízeného správního orgánu, tedy žalovaného (přičemž obě rozhodnutí je nutné považovat za jeden celek – viz rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 108/2019-122), a dále může následovat soudní přezkum, který zaručuje, že k libovůli nedochází. Žalovaný opakuje, že rozhodnutí bylo založeno na řádně zjištěném skutkovém stavu a na spisovém materiálu.
13. Námitce nepodloženého tvrzení ohledně komunikace mezi manželi žalovaný oponuje tím, že zastupitelský úřad není povinen zjišťovat skutečnosti, které žalobkyně tvrdila, ale ani přes výzvu je nedoložila, a odkazuje v této souvislosti na rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 29 A 108/2019-122 ze dne 16. 2. 2021. Argument, že manželé fotografie nemají, neboť si chtěli společné chvíle naplno užít, protože se viděli pouze velmi krátce, považuje žalovaný za vágní, nedostatečný a nadto potvrzující závěr, že vztah mezi manželi před a po uzavření sňatku netrvá dlouhou dobu. Z chování manželů (množství návštěv a rychlost, jakou byl uzavřen sňatek) je podle žalovaného zřejmé, že neměli zájem trávit společně čas a odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích č. j. 52 A 53/2020 ze dne 28. 4. 2021.
14. Žalovaný dále poukazuje na to, že žalobkyně se svým manželem mohla alespoň po nějakou dobu sdílet společnou domácnost, neboť mohou společně žít v zemi původu žalobkyně, avšak nečiní tak a ani to nemají v úmyslu, z čehož podle žalovaného rovněž vyplývá závěr o uzavření účelového manželství. K tomu žalovaný odkazuje na rozsudek NSS č. j. 9 Azs 410/2017-96 ze dne 7. 6. 2018, rozsudek Krajského soudu, rozsudek Krajského soudu v Ostravě č. j. 72 A 8/2020-56 ze dne 2. 7. 2020 a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích č. j. 52 A 3/2021-17 ze dne 3. 2. 2021. Žalovaný dále uvádí, že by žalobkyně mohla být zátěží pro sociální systém ČR, jelikož neovládá český jazyk a má pouze základní vzdělání, k čemuž odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Plzni č. j. 17 A 52/2021-56 ze dne 12. 7. 2021.
15. Při jednání před Městským soudem v Praze, které se konalo dne 31. března 2023, žalobkyně setrvala na všech žalobních námitkách a žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s poukazem na důvody uvedené v napadeném rozhodnutí.
16. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního

řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a věc posoudil takto:

17. Podle ust. § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců *cizinci, který žádá o krátkodobé vízum jako rodinný příslušník občana Evropské unie a sám není občanem Evropské unie a hodlá doprovázet občana Evropské unie na území nebo následovat občana Evropské unie, který na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.*
18. V prvním žalobním bodu žalobkyně namítá porušení zásady zákonnosti a překročení mezí pravomocí ze strany zastupitelského úřadu a žalovaného.
19. Zásada legality (zákonnosti) zakotvená v ust. § 2 odst. 1 správního řádu ukládá správním orgánům povinnost uplatňovat svou moc jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví, nebo jinak řečeno činit pouze to, co jim zákon dovoluje nebo ukládá, a to prostředky vymezenými v zákoně.
20. Ust. § 2 odst. 2 správního řádu stanovuje zákaz zneužití správního uvážení a zásadu uplatňování pravomoci pouze k účelu (a v rozsahu), k němuž byla správnímu orgánu zákonem nebo na základě zákona svěřena.
21. Z textu žaloby soudu není zřejmé, v čem konkrétně spatřuje žalobkyně porušení zásady zákonnosti či překročení mezí pravomocí dotčených správních orgánů. Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně podala dne 23. 3. 2021 na zastupitelský úřad žádost o udělení schengenského víza, řízení o žádosti tedy bylo zahájeno z podnětu žalobkyně. Protože se jednalo o žádost o udělení víza z titulu rodinného příslušníka občana EU, konkrétně manželky občana ČR, zkoumal zastupitelský úřad nejprve, zda jsou splněna kritéria, která by indikovala, že lze vyloučit možnost zneužití práv Společenství, a kritéria ukazující na možný úmysl zneužití práv přiznaných právem EU a zákonem o pobytu cizinců. V tomto ohledu zastupitelský úřad vyhodnotil, že manželé mají částečně společné kulturní zázemí a pravděpodobně též společný jazyk – x, ale zároveň došel k závěru, že velké množství tzv. indikativních kritérií ukazuje na to, že sňatek mohl být uzavřen výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu na území ČR, což považoval za impuls k zahájení vyšetřování, v jehož rámci zejm. provedl rozhovory s oběma manželi. Uvedený postup byl v souladu s čl. 35 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „*směrnice 2004/38/ES*“) a Pokyny pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES (bod 4.2). Tyto úkony byl zastupitelský úřad nejen oprávněn, ale povinen provést, neboť směřovaly ke zjištění, zda lze udělit žalobkyni vízum, o které žádá - v případě účelově uzavřeného manželství by totiž udělení krátkodobého víza odporovalo zákonu o pobytu cizinců, konkrétně jeho ust. § 20 odst. 5 písm. e). Právě k takovému závěru zastupitelský úřad po provedeném šetření došel, a vydal proto rozhodnutí, kterým se žádost o udělení víza zamítá, a to z důvodů uvedených v ust. § 20 odst. e) a f) zákona o pobytu cizinců. Rozhodnutí bylo řádně odůvodněno a obsahovalo poučení o opravných prostředcích, v prvé řadě právu žalobkyně požádat u zastupitelského úřadu žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza. Této možnosti žalobkyně využila a o její žádosti rozhodl na základě ust. § 180e odst. 6 zákona o pobytu cizinců žalovaný tak, že se v zásadě ztotožnil se závěry uvedenými v prvostupňovém rozhodnutí, nicméně změnil právní kvalifikaci jednání žalobkyně na pouhé obcházení

zákona podle ust. § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců. O podvodné jednání ve smyslu ust. § 20 odst. 5 písm. f) zákona o pobytu cizinců se podle žalovaného nejednalo, neboť žalobkyně nepředložila žádný padělaný nebo pozměněný dokument.

22. Z výše uvedeného vyplývá, že zastupitelský úřad i žalovaný činili veškeré úkony na základě zákona a výhradně k účelu, k němuž jim byla zákonem svěřena pravomoc, a sice k zjištění, zda je možné vyhovět žádosti žalobkyně a udělit jí krátkodobé vízum, či nikoli. Soudu nezbyvá než učinit takto obecný závěr, neboť i tvrzení žalobkyně o porušení zásady zákonnosti a překročení mezí pravomocí je zcela nekonkrétní. Žalobkyně zřejmě nesouhlasí s tím, jakým způsobem správní orgány vyhodnotily důkazy a v důsledku toho rozhodly, to nicméně neopodstatňuje závěr o porušení zásady legality a zákazu překročení pravomocí ze strany zastupitelského úřadu a žalovaného. Námitku prvního žalobního bodu tak soud neshledal důvodnou.
23. V druhém žalobním bodu žalobkyně namítá nepřezkoumatelnost prvostupňového rozhodnutí z důvodu nedostatečného odůvodnění s tím, že žalovaný jej měl jako takové zrušit. Žalobkyně má za to, že nebyly splněny důvody pro aplikaci ust. § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců, neboť doložila všechny potřebné dokumenty, žádný z uvedených důkazů neprokazuje účelovost manželství, správní orgány dostatečně nezkoumaly existenci tzv. indikativních kritérií, když v případě žalobkyně není dána skutečnost, že se manželé před sňatkem nikdy nesetkali nebo že neovládají společný jazyk, a dále žalobkyně brojí proti tomu, že závěr o účelovosti manželství byl založen pouze na údajné rozporuplnosti výpovědí, absenci fotodokumentace ze společných chvil s manželem a rodinných setkání, nespolupráci žalobkyně při doložení komunikace s manželem na sociálních sítích a rozhodnutí manžela nevypovídat při paralelním pohovoru.
24. V první řadě je nutné reagovat na námitku, že nebyly splněny důvody pro aplikaci ust. § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců. Jak bylo již výše uvedeno, žalovaný v tomto ohledu prvostupňové rozhodnutí částečně změnil, když došel k závěru, že rozhodnutí zastupitelského úřadu bylo v souladu s ust. § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, a v závěru odůvodnění uvedl, že o podvodné jednání ve smyslu ust. § 20 odst. 5 písm. f) zákona o pobytu cizinců se nejedná, neboť žalobkyně nepředložila žádný padělaný nebo pozměněný dokument. Takovéto korigování prvostupňového rozhodnutí není vadou, neboť rozhodnutí obou správních orgánů je nutné chápat jako jeden celek, jak bylo již opakovaně potvrzeno soudní judikaturou, např. rozsudkem NSS č. j. 4 Azs 138/2022-46 ze dne 8. 8. 2022, v bodu 27.
25. Žalobkyni lze přisvědčit v tom, že ke své žádosti o udělení krátkodobého víza doložila potřebné doklady, mezi jinými i oddací list prokazující, že je manželkou občana ČR. Tato skutečnost však sama o sobě nezakládá právo na udělení víza rodinnému příslušníku občana EU. Ustanovení čl. 35 směrnice 2004/38/ES počítá s možností zneužití práv přiznaných touto směrnicí či podvodů, například účelových sňatků, v kterémžto případě jsou členské státy oprávněny přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí. Uvedené se odráží např. právě v ust. § 20 odst. 5 písm. e) a f) zákona o pobytu cizinců. V případě žalobkyně existovaly, jak bude rozvedeno níže, indicie silně naznačující účelovost jí uzavřeného sňatku. Proto z její strany nemohlo být dostačující pouhé doložení skutečnosti, že uzavřela sňatek s občanem ČR, ale bylo nutné rovněž předložit další podklady, které by vyvrátily důvodné pochybnosti o účelovosti manželství. S ohledem na to, že v tomto ohledu nebyla ochotna či schopna spolupracovat ani žalobkyně, ani její manžel, ať už z jakéhokoli důvodu, nebyly tyto

důvodné pochybnosti vyvráceny, a zůstal tak k dispozici pouze závěr o tom, že všechny okolnosti případu ve svém souhrnu ukazují na to, že manželství bylo uzavřeno účelově.

26. Soud nesouhlasí s tvrzením žalobkyně, že správní orgány nezkoumaly existenci tzv. indikativních kritérií a nevzaly v potaz skutečnost, že se manželé před sňatkem nikdy nesetkali nebo že neovládají společný jazyk.
27. Pro lepší orientaci v problematice soud nejprve uvádí text bodu 4.2 Pokynů pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES:

Aby se zamezilo vytváření zbytečných zátěží a překážek, je možné určit soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné:

- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
- pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
- pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu[63],
- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.),
- manželství trvá dlouhou dobu.

Členské státy mohou definovat soubor indikativních kritérií, které poukazují na to, že existuje možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví. Vnitrostátní orgány mohou zejména zohlednit následující faktory:

- pár se před svatbou nikdy nesetkal,
- pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
- pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí,
- důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
- rozvoj rodinné života pouze tehdy, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění,
- pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu.

Výše uvedená kritéria by měla být považována za podněty pro zahájení vyšetřování, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření. Členské státy se nemohou spoléhat na jediné kritérium, ale je třeba věnovat řádnou pozornost všem okolnostem jednotlivého případu. Vyšetřování může zahrnovat oddělené rozhovory s každým z manželů.

28. Ze strany 2 prvostupňového rozhodnutí je zřejmé, že zastupitelský úřad se v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně a ze všeho nejdříve zabýval právě tím, zda jsou splněna indikativní kritéria, která ukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné:
29. V souladu s bodem 4.2 Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 zkoumal zastupitelský úřad ČR v X nejprve kritéria, která by

indikovala, že lze vyloučit možnost zneužití práv Společenství. V tomto ohledu zastupitelský úřad vyhodnotil, že manželé mají částečně společné kulturní zázemí a pravděpodobně též společný jazyk – x. Zároveň došel zastupitelský úřad k závěru, že nelze konstatovat, že byl pár před sňatkem v dlouhodobém vážnějším vztahu, neboť celý vztah se až do sňatku odvíjel prostřednictvím komunikace na sociálních médiích, pár nikdy dlouhodobě nesdílel společnou domácnost ani od uzavření sňatku nežije manželským a rodinným životem. Zároveň nelze ani konstatovat, že by žadatelka bez problémů získala sama právo pobytu na území ČR, s ohledem na své neformální, tj., neregistrované zaměstnání, nízké finanční příjmy a původ z migračně rizikové T. H. Žadatelčina nejbližší rodina, tj. oba rodiče, bratr, a další příbuzní se rovněž dlouhodobě nacházejí na území České republiky a žadatelčiny vazby na X lze tak obecně vyhodnotit jako velmi slabé.

30. Taktéž žalovaný se na straně 2 - 3 napadeného rozhodnutí zabýval indikativními kritérii ukazujícími na nepravděpodobnost zneužití práv Společenství:
31. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (dále jen „MZV ČR“) při posuzování žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza postupovalo ve smyslu doporučení Komise k lepší transpozici a aplikaci směrnice 2004/38/ES (Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final) a vycházelo rovněž ze Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU. MZV ČR nejprve v souladu s bodem 4.2 Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final zkoumalo, zda existují indikativní kritéria, která poukazují na to, že zneužití práv Společenství je nepravděpodobné.

Nelze konstatovat, že by žadatelka bez problémů získala právo pobytu sama. Žadatelka nikdy necestovala do zemí EU. Žadatelka pochází z migračně rizikové provincie, její matka, otec a mladší bratr pobývají na území České republiky a žadatelka tak nemá žádné vazby na X. Žadatelka nevlastní žádnou nemovitost. Z důvodu špatné finanční a sociální situace je žadatelka motivována uzavřít sňatek s cílem získat pobytové oprávnění v ČR.

Nelze konstatovat, že by byl pár před sňatkem v dlouhodobém vztahu. Pár se údajně seznámil v říjnu 2017 či v lednu 2018, žadatelka si sama rozporovala ohledně této skutečnosti. Pár se poprvé fyzicky setkal pouze na okamžik, kdy jí manžel předal balíček od matky z ČR. Až poté si měli začít psát na sociální síti. Podruhé se viděli už za cílem uzavřít sňatek a to v únoru 2020, kdy žadatel od 7. 2. do 19. 2. 2020 pobýval ve X. Od té doby se manželé neviděli. Manželství a ani vztah žadatelky s manželem netrvá dlouhou dobu. Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie ze dne 2. 7. 2009 č. COM (2009) 313 final v bodě 4. 2 definuje kritéria naznačující účelovost sňatku. Ani jedno z těchto kritérií nebylo naplněno.

Pár nepřijal žádný dlouhodobý právní či finanční závazek. Manželé také nesdíleli společnou domácnost, tj. nepodíleli se na úhradě nákladů ve společné domácnosti. Manželé nediskutovali plány ohledně budoucnosti a ani ohledně jejich zdravotního stavu. Není tedy naplněno ani jedno z kritérií, které by naznačovalo, že pravděpodobně nedošlo k zneužití práv Společenství.

Jelikož prima facie nelze konstatovat, že manželství nebylo uzavřeno účelově, bude se MZV ČR následně zabývat poznatky získanými během šetření, které hovoří pro závěr, že manželství žadatelky účelově uzavřeno bylo.

...

Ve prospěch manželů svědčí, že pocházejí ze stejného kulturního prostředí a jsou věkově blízko. MZV ČR předpokládá, že mezi manželi není jazyková bariéra, avšak usuzuje tak pouze na základě domněnky, že rodiče manžela žadatelky hovořili x. V případě žadatelky a jejího manžela však převažují rozpory a indikativní kritéria týkající se skutečností, že se pár před svatbou neviděl, krátké doby známosti, krátké doby od uzavření manželství, skutečnosti, že se manželé od uzavření sňatku nepotkali, neexistence společného plánu do budoucnosti i skutečnosti, že se žadatelka, dle svého tvrzení, chce sloučit se svou rodinou v ČR.

32. Z citovaných částí prvostupňového a napadeného rozhodnutí lze seznat, že správní orgány vzaly v potaz skutečnost, že žalobkyně a její manžel mají společný jazyk a částečně i kulturní zázemí. Rovněž neopomněly zmínit, že se manželé před uzavřením sňatku setkali, jakkoli nebyly okolnosti seznámení manželů ze strany žalobkyně popsány příliš srozumitelně a přesvědčivě, což vedlo spíše k vytvoření dalších pochybností. Splnění těchto dvou kritérií však samo o sobě nebylo možné považovat za dostatečné za situace, kdy existovala celá řada dalších, naznačujících indicií, že se jednalo o účelové manželství.
33. Soud připouští, že v případě žalobkyně sice byla splněna všechna kritéria, která poukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné, ale naopak nebyla splněna většina indikativních kritérií poukazujících na to, že existuje možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí 2004/38/ES výlučně za účelem obejití vnitrostátních právních předpisů upravujících přistěhovalectví, která jsou uvedena v 4.2 Pokynů pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES. Tato jsou zde nicméně zahrnuta v pouze demonstrativním – příkladném výčtu. Nadto lze dovodit, že pokud nebylo v případě žalobkyně splněno ani jedno z indikativních kritérií poukazujících na nepravděpodobnost zneužití práv, je takové zneužití a contrario když ne přímo pravděpodobné, pak rozhodně možné. Správní orgány se však v nyní řešeném nespokojily s konstatováním o účelovosti manželství pouze na základě indikativních kritérií, ale z důvodu jejich naplnění přistoupily k dalšímu šetření, zahrnujícímu mj. rozhovory s oběma manželi, z něhož vyplynuly další významné skutečnosti.
34. Konečně žalobkyně v rámci druhého žalobního bodu namítá, že závěr o účelovosti manželství byl založen pouze na údajné rozporuplnosti výpovědí, absenci fotodokumentace ze společných chvil s manželem a rodinných setkání, nespolupráci žalobkyně při doložení komunikace s manželem na sociálních sítích a rozhodnutí manžela nevypovídat při paralelním pohovoru.
35. K tomu soud shrnuje, že v případě žalobkyně existovaly indicie silně naznačující účelovost jí uzavřeného sňatku, neboť nebylo možné konstatovat, že by žalobkyně bez problémů získala právo pobytu sama nebo již legálně pobývala v ČR předtím, ani že by manželský pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, měl společné bydliště či domácnost po dlouhou dobu nebo že by přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností. Manželství netrvalo dlouhou dobu. Na základě toho bylo provedeno šetření, ze kterého vyplynulo, že žalobkyně si ohledně mnoha významných skutečností protirečí (např. v otázce prvních kontaktů s manželem, ohledně svatebních oslav atd.) a velké množství jejích prohlášení působí nevěrohodně. Dále nebyla ze strany žalobkyně ani jejího manžela předložena téměř žádná fotodokumentace společných chvil, až na několik předsvatebních studiových snímků, pro což žalobkyně uvedla rozporuplné důvody („rozbil se mobil, manželé se neradi fotí, nechtěli focením plýtvat čas“). Neexistenci fotografií - pokud by se události odvíjely tak, jak tvrdila žalobkyně - přitom zastupitelský úřad vyhodnotil jako velmi neobvyklou zejm. s přihlédnutím k x poměrům,

a tedy podezřelou. Žalobkyně rovněž odmítla doložit komunikaci s manželem přes sociální síť a neposkytla ani jeho telefonní číslo, aby prokázala, že je manžel schopen vůbec používat platformu Zalo, prostřednictvím níž měli manželé komunikovat. Co se týče důvodů odepření fotodokumentace a komunikace, kterým se věnuje část předmětné žaloby, připomeňme, že to byla žalobkyně, která žádala o vízum k pobytu na území ČR, a pakliže v jejím případě existovaly důvodné a podložené pochybnosti ohledně účelovosti jí uzavřeného sňatku (která brání vydání požadovaného víza), bylo v jejím zájmu, aby tyto pochybnosti vyvrátila. Pokud tak ani ona, ani její manžel nebyli schopni či ochotni učinit, pak tato skutečnost ony pochybnosti ještě více posílila a bylo na místě přičíst je k tíži žalobkyně. (K tomu viz rozsudek NSS č. j. 8 Azs 95/2016 ze dne 30. 11. 2016, bod 24: *„Konkrétní skutečnosti, které by svědčily ve prospěch stěžovatelčina tvrzení o opravdovosti jejího manželství s M. B. a o jejich vzájemném manželském soužití a které by naopak vyvracely závěry o účelovosti manželství však stěžovatelka ve správním řízení, ale ani v žalobě neuvedla. Městský soud nemohl, než vyjít ze zjištění správních orgánů, která shledal dostatečnými pro rozhodnutí ve věci. Byla to totiž stěžovatelka, kterou tížila v řízení o žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu povinnosti tvrzení a důkazní o tom, že uzavřené manželství je funkční a že není jen formálním, účelově uzavřeným svazkem dvou lidí.“*). Dále z tvrzení žalobkyně vyplynulo, že manželé nediskutovali plány ohledně budoucnosti a pár nesdílí informace ohledně svého zdravotního stavu. Manžel žalobkyně při paralelním rozhovoru na Ředitelství služby cizinecké policie odmítl vypovídat, což (jak byl poučen) může osoba učinit pouze, pokud by podaným vysvětlením sobě nebo osobě blízké způsobila nebezpečí trestního stíhání nebo nebezpečí postihu za správní delikt. Žalovaný vzal rovněž v úvahu, že žalobkyně nemá ve X žádné socioekonomické zázemí. Z uvedeného vyplývá, že zastupitelský úřad i žalovaný došli k závěru o účelovosti manželství na základě souhrnu mnoha skutkových zjištění, které vyplynuly z řádné provedeného šetření.

36. K námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soud uvádí, že jak napadené, tak prvostupňové rozhodnutí považuje soud za zcela srozumitelné a z obou lze bez problémů vyčíst jak způsob, kterým bylo rozhodnuto, tak právní i skutkové důvody tohoto rozhodnutí. Ty byly podrobně popsány a především založeny na řádně provedeném skutkovém zjištění, v jehož rámci byly posuzovány relevantní dokumenty, proběhly rozhovory s oběma manželi a byly vyžádány i další podklady (fotodokumentace a komunikace manželů na sociálních sítích), jakkoli toto úsilí vyvrátit domněnky o účelovosti manželství bylo ze strany žalobkyně zmařeno, což je samo o sobě okolností, kterou dotčené správní orgány správně vzaly v potaz. Podle názoru soudu se stěžovatelka spíše neztotožňuje s tím, jakým způsobem správní orgány v její věci vyhodnotily důkazy a se závěry, ke kterým došly. Tato skutečnost však nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného ani prvostupňového rozhodnutí, která soud pokládá za srozumitelné, dostatečně a přesvědčivě odůvodněná, a proto neshledává námitky druhého žalobního bodu důvodnými.
37. Poslední žalobní bod zahrnuje námitku, že žalovaný ani zastupitelský úřad dostatečně neposuzovali přiměřenost zásahu do práva na soukromý a rodinný život ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a to jak ve vztahu k žalobkyni, tak k jejímu manželu a dalším rodinným příslušníkům.
38. Ani této námitce nelze přisvědčit. Žalobkyně a její manžel doposavad nesdíleli společnou domácnost a ani se nevidají. Manželům přitom není znemožněno vést společný život v zemi původu žalobkyně, byť to, soudě podle výpovědi žalobkyně, nemají v úmyslu. Soud poukazuje na konstantní judikaturu NSS, např. rozsudek č. j. 9 Azs 5/2009-65 ze dne 11. 6.

2009, v němž NSS vyslovil, že *ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi*. Ve vztahu k žalobkyni a jejímu manželu tedy o nepřiměřeném zásahu do rodinného a soukromého života neudělením žalobkyni žádaného víza hovořit nelze. Pokud jde o rodinné příslušníky žalobkyně, ze správního spisu nevyplývají žádné okolnosti, které by poukazovaly na nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života, ani sama žalobkyně takové skutečnosti konkrétně neuvedla a setrvala pouze u obecného tvrzení. Žalobkyně připouští, že sloučení s rodinou je jedním z důvodů jejího přicestování. Žalobkyně však nemůže žádat o pobytového oprávnění z titulu sloučení rodiny a bez uzavřeného sňatku s občanem ČR by vízum nezískala. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že se v daném případě jednalo podle provedeného vyšetřování o manželství uzavřené účelově, tedy pouze za účelem získání pobytového oprávnění. Jinými slovy, žalobkyně se dopustila úmyslného obcházení zákona o pobytu cizinců a dovolávat se v takovém případě posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života by bylo v rozporu se zásadou *ex iniuria ius non oritur* (z bezpráví právo vzejít nemůže). Správním orgánům, které došly k závěru, že z důvodu uvedeného v ust. § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců nelze žalobkyni udělit krátkodobé vízum, tak nelze vytýkat, že nezkoumaly přiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života. Třetí žalobní bod proto soud neshledal důvodným.

39. Na základě shora uvedených důvodů dospěl Městský soud v Praze k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl, neboť nebyla splněna podmínka nezákonnosti tvrzených dílčích zásahů.
40. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. března 2023

JUDr. Ludmila Sandnerová, v. r.
předsedkyně senátu